

BÁCSMEGYEIEI FÜGGETLENSÉG

A BACS-BODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., féltre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., féltre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
Dr. JOVÁNOVITS JÓZSEF.
Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

A kivándorlás.

Zombor, 1908. nov. 28.

A kivándorlási törvényjavaslatnak képviselőházi tárgyalása, egy a kivándorlási visszaéléseket szellőztető interpelláció: újra e kérdés felé terelte a közfigyelmet.

Gazdasági életünk egészséges fejlesztése és önállósítása nélkül a kivándorlás csökkentésére, a visszavándorlás lényeges fokozására nem gondolhatunk. Az óhajtott fejlődés pedig az eddiginél nagyobb tőkék befektetése, az eddiginél szívósabb és intenzívebb munkásság, végül az eddiginél nagyobb szakértelem és készség nélkül el nem érhető. Ha a kereskedelmi és ipari vállalkozástól eddig irtózó tőkéket meg tudjuk nyerni a gazdasági élet számára, ha a mezőgazdaság előtt a személyi hitelnek új forrásait, kielégítésének új alakzatait fel tudjuk tárni, ha szakoktatásunk fejlesztésével rá tudjuk nevelni polgárainkat a dologtól nem irtózó, a munkát nem szégyenlő tevékenységre: akkor egy olyan átalakulásnak vetjük meg alapjait, amely nem fogja többé ismerni a kivándorlást.

A legjobb példa erre Németország, ahonnan néhány évtizede még százezrével szálltak hajóra az emberek, ott egy nagy és hatalmas iparnak és kereskedelemnek kifejlődésével, egy céltudatos vámpolitika inaugurálásával, az egészséges nevelésnek elterjedésével, az önségély elvén alapuló társaszervezetekkel, az egyes termelési ágak határozott érdekképviselésével, a takarékosági és gyűjtőszón meggyökeresedésével: ma már néhány tizezre apadt le a kivándorlók száma. Mert ott — dacára annak, hogy az amerikai és német munkabérvizonyok között még jelentős különbség van — oda tudták kötni a munkást a hazai röghöz és a hazai iparhoz, nem a csendőrszuronyok millióival, hanem a jogos érdekek helyes méltánylásával.

Ott is átesett a tőke azon a nagy küzdelmen, amelyet a mi tőkénk viv most önmagával. A munkaadó ott is arra törekedett hosszú ideig, hogy minél alacsonyabb munkabér mellett s minél kevesebb tőkebefektetéssel és kockázattal

dolgozzék. De a szociális érzés hatalmas hullámaitól hajtva, siettetve elég korán megéreztte, hogy önön érdeke mást parancsol neki. Megértette, hogy az ipari fejlődés eme szédületes korában a munkás teljes erőfelfejtésére van szükség, úgy mennyiségileg, mint minőségileg, hogy a versenyző iszonyu vetelkedésével szemben a tőke meg tudja állni a maga helyét. És megértette, hogy a munkaerő eme nagy kimerítésével, mintha azt az eddiginél drágábban kell is megfizetni, nagyobb hasznot biztosíthatnak önmaguknak, mint alacsony munkabérek, kedvetlen félmunka és nap-nap után fenyegető sztrájkmozgalmak közepette.

Ha most serkenő iparunkkal gátat akarunk vetni a nagy vándorlásnak, akkor nemcsak a kellő tőkéről, s a kellő szakértelemről kell gondoskodni, hanem törvényhozásunk útján olyan intézményeket kell létesítenünk, amelyek még az amerikainál alacsonyabb munkabérvizonyok között is kedvessé tegyék a munkások szemében ezt az országot, amely róluk minden irányban gondoskodni kíván. E célból fel kell továbbra is karolnunk a munkáslakások ügyét, a lehetőleg olcsóbb és mégis észszerű közlelmzés kérdését. De ezzel még nem teljesítettük egészen feladatunkat. Mert a magyar kivándorlóknak az a része, amely egyáltalában nem tér többé vissza és elvész a számunkra és a visszatérőknek az a tekintélyes része, amely a hazai viszonyok láttára elkedvetlendve másodszor, vagy harmadszor is vándorbotot fog kezébe: mind földet akar szerezni idehaza, de még ha megtakarít is valamit odakint, vagy nem juthat egyáltalában faluja környékén röghöz, vagy pedig olyan árt kell érte fizetni, amely biztos tönkrejutását jelenti.

Ennek átérzése parancsoló szóval kényszeríti a törvényhozást a parcellázás ügyének rendezésére, olyaténkép, hogy egy a kivándorlottak pénzének kezelésére, tengerentuli anyagi ügyeinek lebonyolítására is kész pénzügyi vállalat az állam ellenőrzése és felügyelete alatt magyar birtokok megszerzésére és felparcellázására hosszú lejáratu bérletek közvetítésére és ilyeténkép a nehezen

hozzáférhető főuri és papi nagybirtokoknak a nép részére való hasznosítására vállalkoznék a közvetítői díjak kizárásával a lehető legcsekélyebb költségek árán.

Ha egyfelől az állam az intézethez delegált megbízottjai útján a földszerzés és szétparcellázás műveletének minden részére irányító és ellenőrző befolyást fog gyakorolni, ha viszont másfelől ezen intézet parcellázási műveletei számára a közérdek céljából adó- és illetékmentesség fog biztosíthatni, akkor ezen előnyeinek fogva bátran fel fogja vehetni a versenyt az agilis, de drága magánparcellázással.

Csak az ipari és mezőgazdasági érdekek ilyen ápolása hozhatja meg az óhajtott orvosságot a kivándorlásból származó vérvesztességünkre.

Valami a zombori fizetett tűzoltóságról.

Zombor, nov. 28.

Zombor városa kétségtelenül nagy áldozatot hozott, midőn a helybeli önkéntes tűzoltóságnak több mint 26 ezer korona évi segélyt megszavazott: kikötve magának azt, hogy az önkéntes tűzoltó-testület kebelében 20 fizetett tűzoltót fog tartani, kiknek kötelessége állandóan a laktanyán tartózkodni, hogy a vész idején azonnal megjelenhessenek.

De úgy látszik az önkéntes tűzoltó-testület nem értette jól meg, hogy mit is akar tulajdonképpen a város és hogy milyen viszonyban van az önkéntes tűzoltó-testület a fizetett tűzoltókkal szemben.

Mindenek előtt tisztában kell lenni az önkéntes tűzoltó-testületnek azzal, hogy a fizetett tűzoltók semmiféle nyilvános ünnepeken, temetéseken stb. meg nem jelenhetnek. A fizetett tűzoltóknak a fizetett parancsnokkal együtt a laktanyán kell tartózkodniok: az ünnepeken, temetéseken stb. pedig az önkéntes tűzoltó-testület jelenik meg az önkéntes tűzoltó-parancsnokkal. De mit látunk most, azt hogy a b. e. Czedler halála óta még nem választottak parancsnokot, hanem a fizetett parancsnok vezetése alatt kivonulnak, ami pedig teljesen helytelen, mert a fizetett parancsnok nem lehet az önkéntes tűzoltó-testület élén, mert annak fizetett közege. Igaz, van a tűzoltó-testületnek elnöke, de annak kötelessége, joga egészen más. Az elnök nem vonul ki, az elnöknek nincsen egyenruhája, hanem igen is az elnök a tűzoltók érdekeinek a védője és a hatósággal szemben képviselője. Ha tehát kivonulás van, azt nem az elnök, sem

a fizetett parancsnok, hanem igenis az önkéntes tűzoltók által választott parancsnok, kinek egyenruhája is van, vezet.

Nem vonulhatnak ki az ünnepélyekre stb. a fizetett tűzoltók, mert könnyen megtörténhet, hogy éppen temetés, vagy ünnepély alatt tűz üt ki, minek következtében a vész helyén azonnal való megjelenés nem történhetne meg, sőt esetleg komikus jelenetek sem maradnának el.

Láttuk azt is, hogy egy önkéntes tűzoltó halála alkalmából kibocsátott gyászjelentésben a fizetett parancsnok volt aláírva, ami szintén helytelen, mert a fizetett parancsnok nem bocsájthat ki semmiféle meghívót az önkéntes tűzoltó-testület nevében. Azt aláírja az önkéntes tűzoltó-testület parancsnoka, vagy pedig a parancsnoksági ülések meghívóját aláírja az elnök. Mert jól megszívlelendő, hogy a fizetett parancsnok az önkéntes tűzoltó-testületben, csakis szakparancsnoki ranggal bírhat.

Nagyon kívánatos volna, ha a b. e. Czedler helyét már betöltötték volna; nem tudjuk elgondolni mi lehet a halasztás oka; pedig az önkéntes tűzoltó-testület önkéntes parancsnok nélkül nem lehet. Nem ismerjük ugyan az alapszabályokat, de azt tudjuk, hogy az önkéntes tűzoltó-testület parancsnoka csak önkéntes tűzoltó lehet és nem a fizetett parancsnok.

Itt megjegyezzük még azt, hogy a várossal kötött szerződés értelmében november hó 1-je óta életbe lépett a fizetett tűzoltóság, de még azt nem láttuk, hogy a fizetett tűzoltók valami gyakorlatot tartottak volna, pedig a fizetett parancsnok dolga a fizetett tűzoltókat kiképezni, mire pedig nagy szükség van, mert a felfogadott fizetett tűzoltóknak még fogalmuk sincsen a tűzoltásról, mert eddig ezzel nem foglalkoztak. Hanem november 1-je óta fizetett tűzoltó, felhuzta a tűzoltó ruhát és feltette a vörös szipkát.

Most még a fizetett tűzoltósággal bővebben foglalkozni nem akarunk; várjuk a fejleményeket és hogy vajjon az önkéntes tűzoltó-testület megértette-e a város szándékát, hogy tulajdonképpen miért is adta az évi 26 ezer korona segélyt.

Előfizetési felhívás.

December hó elsejével lapunkra új előfizetést nyitunk.

Amikor közönségünket új előfizetésre felhívjuk, nem finánciális célok lebegnek szemünk előtt; a mi lapunknak még csak másodlagosan sem az a célja, hogy bárkinek is anyagi hasznot hozzon. A mi célunk azonos azzal az ideális céllal, melyet a laptulajdonos, a függetlenségi párt maga elé tűzött és e cél: a függetlenségi eszme ápolása, terjesztése, erősítése.

Az ezen cél által megszabott keretekben belül rendületlenül a legradikálisabb szabadelvűség elveit szolgáljuk; kormánytól, hatóságoktól és egyes emberektől függetlenül küzdünk a megállás nélkül való haladásért.

A politikai irányu tevékenységünk mellett, áthatva attól a nemes feladattól, mely a magyar sajtóra hárul, kulturmissziót is akarunk teljesíteni, legfőbb gondoskodásunk tárgyát képezvén lapunk irodalmi nivójának megőrzése.

Ezekhez a nemes célokhoz kérjük az olvasó közönség támogatását!

Lapunk előfizetési ára:

Egész évre 10 K — f.
Félévre 5 K — f.
Negyedévre 3 K — f.

„A Bácsmezei Függetlenség“

kiadóhivatala.

H I R E K.

Kitüntetés. A király Hegedűs János zentai járási csendőrmestert hosszú és buzgó szolgálatának elismerésül a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Kinevezés. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke dr. Dénes Ferenc gyakorló ügyvéd ujvidéki lakost a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Helyettesítés. Fernbach Károly főispán Kloyber Józsefet a bajai és Szabó Eleket a zentai utmesteri állásra ideiglenesen helyettesítette.

Közgyűlés. A vármegye törvényhatósági bizottsága több fontos ügy letárgyalása céljából folyó évi december hó 5-én rendkívüli közgyűlést tart.

Dominó-álarcos bál. Tekintettel arra, hogy városunkban a színházi szezon 1909. évi január hó 14-én ér véget, a zombori jótékony magyar nőegylet vigalmi bizottsága legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy tervezett elite-álarcos bálját nem 1909. január hó 9-én, hanem egy héttel később, január hó 16-án tartja meg. A vigalmi bizottság kebeléből egy szűkebb körű bálbizottság alakult, melynek tagjaivá megválasztottak: Csernyus Pálné, Preszly Jánosné, Rittinger Antalné, Sági Samuné, Sztrilich Zsigmondné és Tárcazy Istvánné. A most említett szűkebb körű bizottság állandó permanenciában lesz és tekintettel a jótékony célra s a bál erkölcsi és anyagi sikerének biztosítása érdekében, említett urhölgyek személyesen fogják a belépő jegyeket elárúsítani. A meghívók szétküldése december hó 20-áig be lesz fejezve. A rendezőség a legnagyobb pontossággal és körültekintéssel fáradozik a bál sikere érdekében és reméli, hogy ez alkalommal, — midőn végre sikerülni fog egy oly régen óhajtott elite-bált rendezni, a nagy közönség úgy erkölcsileg mint anyagilag támogatni fogja azt a célt, melynek érdekében fáradságot nem ismervé már eddig is ely áldásosan működött a nőegylet. A bálbizottság megállapodott abban, hogy a hölgyek világoskék dominóban jelennek meg és ezért már a legutóbbi közleményben felkértek a helybeli kereskedők a szükséges kelméknek kellő időben való beszerzésére. A szükséges tudnivalókról különben a helybeli lapok útján kellő időben fog a közönség értesülni s minden esetre kérjük az idevonatkozó közleményeket figyelemmel kísérni.

Államsegély. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter méltányolva a verbázi polgári leányiskolának sikeres működését a magyarosítás terén és az általános műveltség terjesztése körül, részére 1000 korona segélyt utaltványozott.

Nótiszivselők estélye. Mint már jeleztük, a Zombori Nótiszivselők Egyesülete december hó 12-én (szombaton) este tartja nagyszabásu estélyét a városháza nagytermében. A jegyeket már hangyszorgalommal árusítgatják a kedves kis leánykák, kik barátságos mosolylyal távoznak attól, aki vesz tőlük, aki pedig nem vesz — no ne is adja Isten, hogy ne vegyenek — arra megvető pillantásokat vetnek. Azért tanácsos, hogy mindenki vegyen tőlük jegyet, akit kínálgatnak, mert ellenkező esetben meggyűlik a baja a kedves kis csapatall és akkor lesz csak „hadd el hadd“. A másort lapunk legközelebbi számában hozzuk.

Állandó választmány. A vármegye állandó választmányja a december hó 5-iki rendkívüli közgyűlés tárgyainak előkészítésére december hó 4-én ülést tart.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter dr. Fábrián László szabadkai törvényszéki joggyakornokot a kaposvári törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Gyászhir. Grosser Lajos Béreg községének huszonöt éven át volt jegyzője, Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának tagja folyó hó 23-án 55 éves korában meghalt.

Vasuti balesetek. Mind sűrűbben olvasunk és hallunk vasuti szerencsétlenségekről. Eleivel csupán az őszinte részvét hangján emlékeztünk meg róluk, utóbb az őszinte részvét gyengéd hangjai közé a mindjobban erősödő bosszankodás és szemrehányás moraja vegyült bele. Részben igazunk is volt, de csak részben. Mert ha pusztán a vasutasok lelkiismeretlen vigyázatlansága volna az oka ezeknek a gyakori szerencsétlenségeknek, úgy bizonyára sokkal kevesebb vasuti alkalmazott hagyná ott a fogát a balesetek színhelyén, mint a jelen esetekben. Az ő életük és testi épségük is csak értékes valami, melyet bizonyosan féltve őriznek ők, s így közvetve gondosan védik az utasok életét is. Megengedjük tehát, hogy itt ott a lelkiismeretlen hanyagság is belejátszik a dologba, de mindenütt s minden esetben semmiképen sem állhat meg ez a feltevés. Másutt kell a vasuti balesetek általános okait keresnünk és kutatnunk, ez azonban már a Máv. kötelessége volna. És nemesak ily alkalmakkor van veszélyeztetve szegény vasutasaink élete, hanem más esetekben is. Peldának okáért csak a tolatásoknál hány százan vesznek el testi épségüket, sőt sokszor életüket is. Alig mulik el hét ily szomorú esetek nélkül. Csak Zomborról szölok. Mint tudjuk, a múlt héten Palágyi László kocsi rendezés közben jobb karját zuzta szét a tolató kocsi, tegnap meg Gyöngye János a bal karján ugyanily sérülést szenvedett, ő is kocsi rendezés közben. Elcsuszott, s mire a kocsi odaért, már megtörtént a szerencsétlenség. Mindkettő súlyos sebével kórházi ápolás alatt áll. Eme sajnálatos esetekből kifolyólag tartottuk szükségesnek, hogy fenti megjegyzéseinkkel a súlyosan meggyanusított magyar vasutasok egyéni és polgári becsületét védelmünkbe vegyük.

Eljegyzés. Hegger Pál palánkai tanító jegyet váltott Lehmayér Annával Csonoplyán.

Levél a washingtoni Fehér Házból egy bácskai írónak. Vértesi Károly utirajzírónkat az 1904-ik évben tett amerikai útja alkalmával a magyar-osztrák követség ajánlása folytán Roosevelt elnök szívesen fogadta kihallgatáson. Vértesi Károly megírta azóta nagy munkáját, a „Körutazás Amerikában“ című könyvét s abban egy jellemrajzot is közölt Roosevelt köztársasági elnökről. A nevezett író dusan illusztrált könyvének egy remekül bekötött diszpéndányát, az elnökről írt jellemrajzot pedig angol fordításban az elnökiek megküldvén, the white housból folyó évi november 9-iki kelettel egy kedves megszólításu és meleg hangu levél érkezett a szerzőhöz, melyben az elnök megköszöni az író szíves figyelmét és nagyrabecsült udvariasságát.

Hangverseny. Gaál Ferenc siremlékének alapja javára a Szabadkai Dalegyesület december hó 5-én hangversenyt és ezzel egybekötve táncvigalmat rendez. Az ünnepi est műsora a következő: 1. Gaál: Nászdal. Énekli a Szabadkai Dalegyesület. 2. Gaál: Orosz dalok. Klazsik Lehel, dr. Völgyi János, Kovács Kornél, Schädli József és Plohner Félix közreműködésével. 3. Lányi: Fehér az én rózsám háza. Énekli a Szabadkai Dalegyesület. 4. Gaál: Akáefa virágok. Melodráma. Dr. Decsey Dezsőné, Szabados Ilonka és Lányi Ernő közreműködésével. 5. Gaál: Balatoní nóták. Énekli a Szabadkai Dalegyesület. Belépő díj 3 korona. A hangverseny 9 órakor kezdődik. — A zombori polgári kaszinóegyesületi dalárda megkeresése felrázta álmukból a szabadkaiakat.

Halálozás. Idősb Albrecht Kálmán nyug. vármegyei írónk folyó hó 25-én hosszszas betegeskedés után életének 75-ik évében Zomborban elhunyt.

A Sorompó és a Magyar Védő Egyesület napja Budapesten. A magyar iparpártolás szép napja volt a múlt vasárnap. Délelőtt fél 11 órakor tartotta ugyanis a történelmi nevezetességű vármegyeház nagytermében a Sorompó, országos magyar védő liga disz-közgyűlését igen előkelő és nagy közönség jelenlétében. A disztárgysorozat tíz pontból állott. Üdvözlő beszédet mondott Batthyány Lajos gróf, a T. Sz. Magyar Védő Egyesület elnöke. A megnyitó beszédet dr. Téglás Géza, a Sorompó elnöke, a diszbeszédet dr. Nagy Emil országgyűlési képviselő mondta. A Sorompó működéséről K. Szász Béla, a Sorompó ügyvezető alelnöke beszélt. Szavalás, ének, zongorajáték, bájos jelenségek közreműködése tette vonzóvá az ünnepélyt, melyen Vértési Károly elnök képviselte a zombori Magyar Védő Egyesületet. Délután 4 órakor vette kezdetét a hosszúra nyúlt értekezlet gróf Batthyány Lajos elnöke alatt, a Tulipán Szövetség Magyar Védő Egyesület József-köruti helyiségének tanácskozó termében. A tanácskozás érdekességét nagyban növelte a vidéki testvéregyesületek küldötteinek jelenléte, szóváltása. A mi zombori testvéregyesületünket a tanácskozáson Vértési Károly elnök képviselte, aki az egyes tárgyaknál többször hozzá szólt, hangos tetszésnyilvánítással is fogadták az egyik beszédét. A Magyar Védő Egyesület jövődöntő munkatervét állapították meg, mely most a testvéregyesületekhez kerül további eljárás végett. Érdekes tanácskozásnak nézünk elé Zomborban is a Magyar Védő Egyesületben.

Rendőrfegyver gyerekkézben. Régi igazság, hogy gyerekkézbe nem való a fegyver. Számtalan szerencsétlenség után ment át ez a szálló ige a köztudatba. Most is egy oly végzetessé válható szerencsétlenségről kell hírt adnunk, mely ismétlően e szálló ige mellett szól. Sztanisits zombori rendőr szolgálatából hazatérve, rendes szokása szerint szobája egyik sarkába támasztotta szolgálati fegyverét s kiment az utcára. Mig ő künn járt, az alatt fia, Milos játszani kezdett a fegyverrel s tréfából barátjára, Blazsevátz Andrásra fogta azt. Később meg is töltötte a fegyvert s újból barátjára célzott. Ekkor Blazsevátz is megijedt s figyelmeztette játszópajtását, hogy vigyázzon, mert még szerencsétlenül járhatnak. Alig hangzott el a jóakaró figyelmeztetés, a fegyver elsül s Blazsevátzot jobb vállon súlyosan megsebesíti. A rémes sikoltásra elősiet a megijedt szülő s a súlyosan sérült fiút azonnal a városi kórházba szállíttatja, hol is gondos ápolás alá vették. Valóban gyerekkézbe nem való a fegyver, még ha 16 éves is az a gyerek.

Csak egy virágszálat. Az országos gyermekvédő liga most tette közzé a f. évi gyermeknap alatt befolyt adományok kimutatását megyék és községek szerint. Örömmel értesítjük olvasóinkat, hogy úgy vármegyénk községei, valamint városaink adományai a humánus célú adakozásnál Pest vármegyéje után az első helyre juttattak bennünket, amennyiben Pest vármegyéje 20022 kor. 64 fil., Bács-Bodrog vármegyéje, Zombor, Szabadka, Baja, Ujvidék és Zenta városok 11263 kor. 88 fillérrel szerepelnek. Részletes kimutatás imitt következik: Apatin 280.86, Bács 10.—, Bácsalmás 9.—, Bácsfeketehegy 60.—, Bácsgyulafalva 27.70, Bácskeresztur 10.10, Bácsujfalu 15.80, Baja 1098.78, Bajsa 11.57, Bezdán 60.36, Csantavér 150.—, Cservenka 34.70, Csávoly 16.46, Csonoplya 195.82, Dérnye 48.—, Gádor 130.12, Hódság 500.81, Kerény 178.52, Kishegyes 3.—, Kiskér 23.90, Körtés 7.—, Kossuthfalva 261.75, Kucora 26.—, Kula 121.36, Küllöd 74.—, Magyar-kanizsa 157.31, Militics 26.40, Nemesmilitics 172.14, Nemetpalánkai járás 17.30, Obecs 258.78, Órszállás 138.64, Oszivác 60.—, Overbász 20.—, Paesér 33.16, Paripás 41.—, Pincéd 10.—, Szabadka 3280.45, Szeghegy 55.02, Szentfűlöp 31.86, Temerin 11.—, Topolya 72.30, Torzsa 14.04, Ujverbász 27.—, Ujszivác 147.42, Ujvidék 707.04, Vepröd 25.62, Zenta 433.03, Zombor 2165.76 kor., összesen 11263 kor. 88 fil.

Téli előadások a kath. legényegyesületben. A zombori kath. legényegyesület veze-

tősege tagjainak s a nagyközönségnek a hosszú téli estéket élvezetessé és tanulságossá akarván tenni, elhatározta, hogy a tél folyamán vásár- és ünnepnapokon a kath. vallás, a szociális kérdés s a közművelődés köréből esti előadásokat rendeztet. E célra a helybeli papság s az intelligencia köréből már többeket sikerült megnyernie, akikkel karöltve gazdag és változatos munkaprogramot dolgozott ki. Az előadások advent első vasárnapján veszik kezdetüket s a farsang kivételével husvétig tartanak. — Első előadás ma délután 5 órakor. Sorrend: Inclina domine. Zierertől. Énekli Rell Emma k. a. Jézus élete. Vetített képekkel. Magyarzattal kíséri Buday Gerő. Boldogasszony anyánk. Énekli a kath. legényegylet vegyeskara. Vetítő képes előadásoknál belépődíj 20 fillér. — A második előadást december hó 6-án d. u. 5 órakor P. Leó karmelita atya tartja. Az előadásokra mindenkit szívesen lát az előjáróság.

A zombori jótékony magyar nőegylet által felruházandó szegény iskolás gyermekek között a ruhakiosztás folyó hó 29-én, vasárnap délelőtt tizenegy órakor fog megtörténni a főgimnázium tornatermében, melyre az érdeklődő nőegyleti tagokat és nagyközönséget ezuttal is meghívja az elnökség.

A spiritizmus örültje. Fényes Lajos zombori fogtechnikus, a fogászat gyakorlása mellett üres óráiban a spiritizmussal foglalkozott. A spiritizmus misztikus világába azért merült bele, mert — amint állítja — korán elhunyt szép feleségével a szellemek segítségével így mindennap érintkezhetett, eltársaloghatott. Minden üres idejét szellemidézéssel töltötte és naponta megjelentette neje szellemét és elbeszélgetett vele az együtt töltött boldog időről. Fényes Lajos utóbb már teljesen szakított mindennel és csakis neje emlékének élt, azzal társalgott, míg most hétfőn a csendes örület kitért rajta. Hétfőn szállították be a zombori városi kórházba.

Műkedvelő előadás. A Magyarországi Cipész Munkások zombori helyi csoportja 1908. évi november hó 29-én vasárnap saját könyvtára javára a „Pokol” vendéglő emeletén levő „Munkás Otthon” összes termeiben dal-, színelőadás és világpostával egybekötött jótékony célú alakuló ünnepélyt rendez a következő műsorral: I. Zug az erdő, hull a levél. Népdal, énekli: az Egyesületi dalkar. II. „Éva” dráma 1 felvonásban. Irta: Kampis János. Személyek: Miklós — Lustig Mór. Éva, neje — Markovics Katica. Pál, orvos — Konyovics György. III. A lengyel fogoly. Szavalat, szavalja: Szacsury József. IV. „Megjött a papa” vígjáték 1 felvonásban, írta: Erdélyi Zoltán. Személyek: Pali — Lányi Géza. Rózsika, neje — Nagy Veronika. Papa — Kovács Béla. Böske, szobaleány — Bogdán Annus. V. Méder-Nádor: Csillag ragyog, holdvilág van. Népdal, énekli: az Egyesületi dalkar. Az előadás után tánc. Belépő díj: előre váltva 80 fillér, a pénztárnál 1 korona, kiserőnőknek 50 fillér. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak. Kezdeté este 8 órakor.

Elhunyt tanfőru. Borza Nándor bajai nyug. néptanító tegnapelőtt jobblétre szenderült életének 65. évében. Az elhunyt egész generációt nevelt fel a magyar kulturának. Borza Nándor a hirlapírás terén is hasznos munkát végzett.

Jön a gyufa-monopólium! A kormány komolyan foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a gyufagyártást állami monopóliummá tegye. Úgy a magyar, mint az osztrák pénzügyminiszteriumban már megindultak az előzetes munkálatok a gyufagyárak átvétele tárgyában. Az ugynevezett foszfortilalom is siettet, hogy az állam tegye a kezét a gyufagyártásra, mert a magánipar nem képes a foszfortilalom mellett megállni. Azonkívül a várható jövedelem is kecsgetti a kormányokat a monopóliumnak minél előbbre való megvalósítására.

Az egyenesadó felszólamlási bizottság f. évi november hó 30-án kezdi meg a Baja városból beérkezett III. oszt. kereseti adóügyi felebbezések tárgyalását. Tárgyalóhely: Zomborban, a pénzügyigazgatóság épületében, földszint.

Sertések kiviteli tilalma. A sertésvésznek megtörtént elhurocolása miatt a sertéseknek Horvát országba való bevitele a bajai, az apatini, az almási, a hódsági, a kulai, a palánkai, az obecsei, a topolyai, az ujvidéki és a zombori járásokból tiltatott.

Uj iparvállalat. Egy váci szerszámgyáros Szabadkán egy nagyobb szabású szerszámgyárat akar létesíteni. Az új gyárat részvénytársasági alapon tervezi.

Mulatságok. A titeli kath. kör folyó hó 22-én felolvasással egybekötött jól sikerült táncestélyt rendezett saját helyiségében. — Az apatini dalárda f. hó 21-én a Marsch szállodában rendezett fényes sikerrel dales-télyt. — A szabályai önkéntes tűzoltótestület saját pénztára javára tegnap rendezett tombola-estélyt. A tűzoltótestület ezen első mulatsága iránt általános érdeklődés mutatkozott.

Csöd megszüntetés. A zombori törvényesék a hitelezők beleegyezésével dr. Szilágyi Károly zombori, azelőtt bezdáni ügyvéd ellen elrendelt csödot megszüntette.

A gombos—erdődi gőzkompszünetel. A gombos—erdődi vasuti átkelést jegzajlás miatt beszüntették.

Nomina odiosa.

Közi: Dr.

Kávéházban történt, amikor egy erősen benyalt, de máskülönben derék iparos azzal fogadott, hogy minden antialkoholista bolond. Tudva, hogy minden berugott ember a legokosabbnak tartja magát, erre a tere nem akartam követni. Csak annyit jegyeztem meg, hogy majd elvállik ki az okosabb. Balsorsa úgy hozta magával, hogy sokáig nem kellett várni. Az asztalhoz került a cigány is. Huzta a vig, huzta a szomorú nótákat. De az én emberemnek csak nem tetszett, hol gyorsan játszott, hol meg lassan, de soha sem az ő kedve szerint. Végre is kitért a cigányból a harag s oda vágta: „Ugyan hallgasson már, maga abhoz hat ökör!” Fokozta a sértést, hogy a kávé is igazat adott a cigánynak. Engem is meglepett a cigány eljárása, de hát utóvégre a szegény cigány nem tudta, hogy vendégében tótágast áll az okosság. De hogy benne mégis csak volt okosság, kiténik abból, hogy az adott körülmények között a lehető legokosabban eszelekedett: szedte sátorfáját és elpárolgott. Azóta mindég elkerül, nehogy alkalmam legyen megkérdezni, mikor okosabb az ember, ha iszik, vagy ha józan marad? Lám, lám az alkohol milyen szegényt hoz az ember fejére!

Pörül járt már nagyon sok ember az alkohol miatt, de akiről most szól a nóta, annak duplán kijárt a jóból. Ugy történt a dolog, hogy az áldozat betért egy koresmába. Itt egy párszor fejbe kőlintották s mert látta, hogyha tovább is itt marad, esetleg folytatása is lesz a dolognak, hát más koresmába ment. De mivel a fejbeközlést már meguntam s hogy egy kis változás legyen a dologban, itt boros üvegeket vagdosztak hozzá jól vigyázva, nehogy a fejét ériék az üvegek, hanem csak a mellét. Minthogy az okozott sérülések nem voltak éppen jelentéktelenek, orvoshoz fordult, innen ügyvédhez ment s majd a bíróságnak is lesz beleszólása. Hát persze kell élni az orvosnak is, az ügyvédnek is, de meg a bírakat sem fizetik hiába! Maradt volna otthon s inkább olvasott volna valamit, nem lett volna ennyi kellemetlensége!

Ez az eset már szomorubb az előbbiekénél, mert egy család feldulása s egy szegény asszony szemeépsége megsértését eredményezte. A férj, a családapa részegen ment haza s az alkohol által elkábított agyval

neki esett szegény feleségének, aki tehetetlenül kénytelen volt tűrni férje durva bánatmazását. Egy ütés oly szerencsétlenül érte, hogy kis hija, hogy a szemét ki nem verte. Vége válópör s egy büntető feljelentés és ingók kiadása iránti per, közben volt dolga a rendőrségnek és az orvosnak is. Hát az alkohol nyújtotta élvezet felér ennyi áldozattal?

SZÍNHÁZ.

Szerda, november 25.

A mai estén már meglátszott az előbbi napok szerencsétlen repertoárjának elkedvetlenítő és lehangoló hatása. Közönségünk bizalma mintha megrendült volna a művezetőség iránt, mert üres padosorok ásitottak a művészekre, pedig a buja érzékiséggel telt levegőjű színpadunkra végre egy tisztességes műnek üdítő, egészséges atmoszférája vonult be. Klapp **Rosenkranz és Guldenstern**-je valóban kitűnően illusztrálta, hogy a trágárságok és a szemérmert sértő élecek nem épen szükséges kellékei egy-egy jó vígjátéknak vagy bohózatnak.

Halasi Béla (Liebenstein) ügyesen alakította a gyermekeért aggódó apát, a harmadik felvonásban azonban kizökkent, Halasi Mariska (Clarisse), Haraszi (Vilma) és B. Fehér Laura (Kienborn) tetemesen emelték az ensemble színvonalát. Virányi (Ernö gróf) és Gózon (Rosenkranz) játékát gondos részletezés és finom árnyékolás jellemezte. Remete (Sanftleben) és (Ernö fia) Kabos hozzájárultak a vidám hangulat emeléséhez. Radványi (Schallenberg) beszéde rövid szerepében is érthetetlen mormolásba fult. Solymosy (Schmällich) mosolygós kedvében volt, Cs. Gyuresek Gizát most már másodszer Perényi Renée helyettesítette (?) Külön ki kell emelnünk még a sugót, aki kettőzött szorgalommal járult hozzá a hátsó padosorok szórákoztatásához.

Csütörtök, november 26.

Zsufolt ház előtt került előadásra Lehar világhírű operetteje a **Vig özvegy**. A szereplők látható kedvvel buzgókodtak. Pataki (Glavári Hanna) szerepét úgy töltötte be, hogy a közönség meg volt vele elégedve, tánca azonban nélkülözötte a finomságot. Daniló szerepe egyáltalában nem illik Remetének a különben nagy tehetségű színésznek temperamentumához. Barna (Camille) énekében a hangnak előtűnk ismeretlen indispozícióra visszavezethető tompasága látszott keresztülvonulni. Virányi (Cascada), Telekán (St. Brioche) nem fogták fel komolyan szerepeiket, mókáztak. Halasi Béla (Nyegus) ügyes alakítást nyújtott. Solymosi (Zeta) minden élet nélkül automataszerűen mozgott. Csanádi (Valencienne) bájos volt. A karaszemélyzet egyik tagjának (Lolo) Perényi Renée kisasszonynak tanácsoljuk, illeszkedjék bele az ensembleba, mert örökös ideges mozgásával, tolkodásával és gesztusaival csak az összjátékot rontja. A zenekar szép összevágó játékáért és Andor karmester az ügyes vezetésért őszinte elismerést érdemelnek.

Péntek, november 27.

Bernstein négy felvonásos színműve **Sámson** gyönyörködtette a teli házat ma este. A nagy szerző darabjában csak sejtet. Sejteti, hogy Anne Marie Brauchard felesége lépett arról az utról, amelyet a házasság életben annyian megjárnak, sejteti Grace-ban a szerelmeért árulóvá lealacsonyodott sze-

relmest, de a saját meztelenségében állítja elénk az elbizakodott, kitartott viveurt, aki jóltevéjének feleségét elrabolta és mindezt annak a ténynek bebizonyítására, hogy Anne Marie férjét Brauchardot, — aki hogy feleségének szeretőjét Le Govain Jeromot megsemmisítse, magát is tönkreteszi — meg fogja szeretni. Ime a darab rövid kivonatban, amely 4 felvonáson át oly szellemi élvezetet nyújtott, hogy szinte sajnáljuk a függöny legördültét. Gózon (Jerome) nem volt az aminek a szerző ezen alakot képzelte. A színpadi affektációnak csak addig és ott van meg a határa, ameddig és ahol azt a szerző megszabta, aki túllépi élvezhetetlenné válik. Ennyit az alakító szíves figyelmébe. Halasi Mariska (Anne Marie) ügyes szép alakítást nyújtott, s ha mozdulatának olykor helyén nem való tulságos hevességével felhagy, nem vonja el a figyelmet szóbeli előadásától. Virányi (Brachard Jaches) tökéletes volt. A becsületesen, mélyen szerető lélek küzdelmét, igazi drámai hőst sejtető játéka kitűnő bizonyítékai voltak annak, hogy nemcsak a szerepét tanulta, de az író intencióinak, az egész darab összességének élt. Sok ilyen alakítást, akkor jó véleményünk és közönségünk szeretete csak fokozódhat irányában. Solymosy (Honoré marquis), B. Fehér Laura (Francoise marquise), Kabos (Maxi), Csolnakosi (Flech), Haraszi (Grace) alakításaikért dícséretet érdemelnek. Cs. Gyuresek Giza (Clotild) kicsiny szerepében érvényesült. —r.

IRODALOM.

A Napkeleti Bölcsék. H u b e r Lipót, városunk szülöttének exegetikus tanulmánya most hagyta el a sajtót. A tudós szerzőnek, aki Kalocsán theologiai tanár és fikepezdei igazgató, ez már kilencedik munkája, melylyel hazai biblikus irodalmunkat gazdagítja. A 152 oldalas könyv a napkeleti bölcsék imádságáról szóló evangéliumi szakaszt fejtegeti és egymásután magyarázza, hogy mikor jöttek a napkeleti bölcsék, királyok voltak-e, hol volt a hazájuk, milyen természetű csillag volt az, mely őket vezérelte stb. egészen a bölcsék hazatéréséig. Tartalmas magyarázat, mely felöleli a bibliai kritikának, exegesisnek, antik történelemnek, csillagászatnak minden idevágó kérdését, a legapróbb részletekig menő tudományos készültség, mely az összes előfordulható ellenvetésekre megfelel, szigorú szövegvizsgálat, az adatok tervszerű csoportosítása és az okoskodásnak világos elrendezése: ezek azok a nagyobb vonások, melyek a tudós szerzőnek újabb művét jellemzik. Van benne lélek és élet, mert nemcsak a hideg történelmi és kritikai bonckés dolgozik benne, hanem az aszketikus gondolkodásnak is bő anyagot nyújt. Az a rengeteg forrás tanulmányozás, mit a szerzőnek végeznie kellett, szinte meglepi az olvasót. Értékes és érdekes munka nemcsak a szakemberre, hanem a művelt laikusra is. Időszerűségénél fogva is a karácsonyi könyvpiac egyik kiváló érdekessége. Megrendelhető Budapesten, a Szent István Társulatnál. Ára fűzve 3 korona.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Esküdtszéki tárgyalások. Folyó hó 21-én tárgyalták Klincsá József bűnügyét. Klincsá idegenből ideszakadt csavargó szabólegény, akit a csendőrség letartóztatott s a kulai község házában fogva tartott. Egy őrizetlen pillanatban azonban szökésre adta magát s midőn Schmidt Mátyás rendőr ebben megakadályozni akarta, késével a szíve táján megszurta. Ezért gyilkosság kísérlete és hatóság elleni erőszak miatt vád alá helyezték. Az esküdtek szándékos emberölés kísérlete és hatóság elleni erőszak büntetében mondták

ki bűnösnek, mire két évi fegyházra ítélték. Vádlott az egész tárgyaláson bámulatos közönyösséget tanúsított s az ítéletet oly egykedvűen fogadta, mintha nem is ő róla volna szó.

23-án Illy Lázárt rablás kísérlete miatt vonták felelősségre. Ez év szeptember 24-én Filipándin Vlada és Szluits Szlavuj Kulán egyik koresmában mulattak. Illy Lázár szintén ott volt a koresmában s látta, hogy Filipándin Vládónál sok pénz volt. Megleste mikor megy haza s midőn Filipándint, aki tökrészeg volt, a kocsira segítették, egy léccel megtámadta s elakarta venni a pénzét. Terve nem sikerült, pénzt nem szerzett, ellenben kapott hat havi börtönt.

24-én Galambos János emberölés büntetettének kísérlete miatt ült a vádlottak padján. Asszony miatt támadt versengés közben került összeütközésbe a büntetőtörvénykönyvvel. Az esküdtek azonban bűnösségét nem állapították meg.

25-én Kálóczi József állott az esküdtek előtt szándékos emberölés büntetettének kísérlete miatt. Folyó évi május 25-én Gomboson vádlott több társával nagy murit csapott. Folyt a bor, szólt a muzsika s az alkohol majd a bőrükből ugrasztotta ki a mulatókat. Amint a mulatózók egyik koresmából a másikba igyekeztek, valaki tréfából Kálóczit hátba vágta. Ez megijedt s mert azt hitte, hogy valamelyik haragosa a leszámolás idejét elérkezettnek találta, kivette zsebéből a revolvert s vissza sem fordulva, hátrafelé sütötte. De nem ellenséget talált, hanem mulatózó társát, Rudits András, aki baját hamar kiveverte s nem is kívánta vádlott megbüntetését. Az esküdtek felmentő verdiktet hoztak.

A mostani ciklusban tárgyalt 8 eset közül csak kettőnél nem szerepelt az alkohol, míg a többi 6 esetben az elkövetett bűncselekmények az alkohol által megbénított agy megzavart működésére vezethetők vissza. Hajszálynira közel jár az igazsághoz az angol ügyész, aki szerint ha becsukjuk a koresmákat, becsukhatjuk a börtönöket is.

Gabonaárak a zombori piacon

1908. évi november hó 27-én.

Rovatvezető: P.

A készáruüzlet mai részleteiről a következőket jelenthetjük:

A kedvező időjárás folytán a hozatal a mult héthez viszonyítva, nagy s a kereslet is elég élénk volt.

Buzában szilárd az irány és 50—60 fillérrel magasabb áron kelt.

Az árpában kis forgalom volt.

A zab háborus cikk s azért ára 10—20 fillérrel emelkedett.

A tengeri kínálata kielégítő, a vételkedv is javult e héten, mindamelllett ára 10—20 fillérrel csökkent.

Babban nagyon kevés volt a forgalom. Ára változatlan maradt.

A heti árak a következők voltak:

Buza	22:90 K-tól — 23:50 K-ig
Zab	14:90 " — 15:00 "
Árpa	14:60 " — 15:00 "
Ó tengeri	" — " — " — "
Uj tengeri (morzsolt)	12:60 " — 12:80 "
Uj tengeri (csöves)	8:60 " — 8:70 "
Bab	16:00 " — 18:00 "
Repece	" — " — " — "
Köles	" — " — " — "
Kendermag	" — " — " — "
mindent q-kint = 100 kilogrammonkint számítva.	

HIRDETÉSEK.**BUDAPESTI
Szivattyú- és Gépgyár Rt.**

= BÁCSMEGYEI KÉPVISELETE =

SZELES JENŐ Zombor.

= MINTARAKTÁR =

kútszivattyúkban és tűzifecskendőkben.
HAZAI GYÁRTMANY.

345-35-27

35-27

314237 Fl.

Értesítés.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a 706/710/1802. és 1803/709. számú vonatokkal hálókocsi Budapest nyugoti pályaudvar Bázias között és viszont közlekedik.

Indulás Budapest nyugoti pályaudvarról este 10 óra 15 perckor, érkezés Báziasra délelőtt 9 óra 25 perckor; indulás Báziasról délután 4 óra 15 perckor, érkezés Budapestre reggel 7 óra 15 perckor.

Budapest, 1908. évi november hó 21-én.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnomás nem díjazatik.)

480-1

**Kitünő minőségű
királyhalmi UJ BOR****28 krajcárért kapható:****Markovits József** fűszerkereskedőnél, Schweidel József utca. 5-3

476

307343 sz. 1908.

Pályázati hirdetmény**(mozdonyszén szállítása iránt.)**

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1909. és 1910. évekre évenként még szükséges 725.000 tonna mozdonyszén szükségletét biztosítani óhajtván, ezeniránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az egy koronás magyar királyi okmánybélyeggel ellátott, sérte-len borítékban elhelyezett és a cég saját pecsétjével lepecsételt ajánlatok ezen külcimmal „Ajánlat a 307343/908. számhoz“ 1908. évi december hó 23-án déli 12 óráig betérjeshetnek, a bánatpénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, ugyszintén az általános és különleges szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, (Budapest, VI., Andrassy-ut 73. sz., II. emelet 45. ajtó), valamint minden üzletvezetőségénél megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes befizetése mellett a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtáránál posta útján is megrendelhetők, megjegyezvén, hogy a különleges szállítási feltételek minden példányáért 30 fillér, az általános feltételekért pedig 50 fillér fizetendő.

A feltételeknek posta útján való küldése esetén 20 fillér postaköltség is beküldendő.

Budapest, 1908. november havában.

**A m. kir. államvasutak
igazgatósága.**

(Utánnomás nem díjazatik.)

485-3-1

Meghívó.

A Zombori Kereskedelmi és Iparbank felszámolásban **1908. évi december hó 15-én d. e. 9 órakor** a Bácsmegyei Agrár Takarékpénztár udvari épületében levő helyiségében **közgyűlést** tart, melyre a t. részvényes urakat meghívja

a felszámoló bizottság.**Tárgysorozat:**

1. A felszámoló bizottság jelentése a felszámolás folyamáról.
2. A felszámolási költségek megállapítása.
3. Felmentvény megadása a felszámolóknak és a felügyelő bizottságnak.
4. A felszámoló bizottság ujjaalakítása, illetőleg felszámoló bizottsági pötagok választása.

486-1

Jegyzet. A közgyűlésen résztvenni akaró részvényesek kötelesek részvényeiket szelvényeikkel együtt a közgyűlés megtartását megelőzőleg legalább három nappal a társaság pénztárába letéteményezni.

48994/908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége nyilvános pályázatot hirdet a vonalai részére az 1909. és esetleg a következő 1910. és 1911. években szükséges tölgyfa kerítési oszlopok szállítására.

Az évenkénti megközelítő szükséglet 4000 drb 2-5 m. hosszú, 18 cm. átmérőjű, 1200 drb 2-7 m. hosszú és 25 cm. átmérőjű, összesen 5200 drb oszlop, mely mennyiség-nél azonban évenként 10%-al több vagy kevesebb is rendelhető meg.

Az ajánlatok *folgó évi december hó 23-án déli 12 óráig* üzletvezetőségünk I. általános osztályának (VIII., Kerepesi-ut 3. sz. I. em. 38. sz.) adandók át, a bánatpénz ugyanott a gyűjtőpénztárnál folgó évi december hó 22-én déli 12 óráig teendő le. A részletes pályázati feltételek és ajánlati űrlap valamennyi üzletvezetőségénél megtekinthetők, üzletvezetőségünk általános osztályában pedig azok díjmentesen megszerzeshetők.

Budapest, 1908. évi november hóban.

A budapest-jobbparti üzletvezetősége.

(Utánnomás nem díjazatik.)

473-3-2

293675/C. III. 908. szám.

**Osztrák - magyar - olasz - francia
személy- és podgyászforgalom.**

A magyar királyi államvasutak igazgatósága közhírré teszi, hogy a fent megjelölt forgalomban *1909. január hó 1-ével* Budapest keleti p. u. állomásról ugy Ujdombovár—Fiume—Cormonson, mint Ujdombovár—Fiume—Monfalcone—Cervignanon át közvetlen I. és II. osztályu gyorsvonatu menetjegyek fognak kiadni Cannes, Flórenz, Milanó, Napoli, Nizza, Róma és Venezia állomásokra. Az említett viszonylatokban ugyanakkor közvetlen podgyászsámolás is fog rendszeresítettetni.

Budapest, 1908. évi november 11-én.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

474-1

301585/908.

Pályázati hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur önmagmeltósága a magyar királyi államvasutak 1909. és következő évek talpfa és váltótalpfa szükségletének biztosítása céljából folyó évi június hó 17-én megtartott nyilvános ajánlati tárgyalás eredményét megsemmisíteni és elrendelni méltóztatott, hogy újabb nyilvános pályázat hirdettessék.

Ennélfogva a magyar királyi államvasutak igazgatósága, az eddigiektől eltérő feltételek mellett, a magyar királyi államvasutak részére a jövő 1909. évben szükséges vasuti tölgy-, telítetlen bükk- és fenyőtalpfa, valamint tölgy váltó és külön talpfa szállításának biztosítására újabb nyilvános pályázatot hirdet.

A szükséglet megközelítőleg a következő:

Tölgytalpfaiból.

360,000 drb	270 cm. hosszú	közbenső, I. rangu ;
101,000 "	250 "	ütköző, I. rangu ;
574,000 "	250 "	közbenső, I. rangu ;
72,000 "	220 "	17 cm. felsőszélességű ;
		ütköző, II. rangu ;
133,000 "	220 "	14 cm. felsőszélességű ;
		közbenső, II. rangu ;
31,000 "	220 "	16 cm. felsőszélességű ;
		közbenső, II. rangu ;

Telítetlen bükktalpfaiból, esetleg fenyőtalpfaiból.

100,000 drb	270 cm. hosszú	közbenső, I. rangu ;
28,000 "	250 "	ütköző, I. rangu ;
157,000 "	250 "	közbenső, I. rangu ;
19,000 "	220 "	17 cm. felsőszélességű ;
		ütköző, II. rangu ;
36,000 "	220 "	14 cm. felsőszélességű
		közbenső, II. rangu ;
9,000 "	220 "	16 cm. felsőszélességű ;
		közbenső, II. rangu ;

A tölgy váltó- és külön talpfaiból 8500 köbméter ép- és tompított (lesarkolt) élű.

A tölgytalpfa, tölgy váltó- külön talpfa szállítása csak 1909. évre, vagyis egy évre, a telítetlen bükktalpfa és fenyőtalpfa szállítása pedig három egymásután következő évre, vagyis 1909., 1910. és 1911. évre ajánlható.

Bükktalpfa szállítására tehát ajánlatot lehet tenni egy, kettő és három évre is.

A szállításra, illetve ajánlattételre vonatkozó részletes feltételeket és módozatokat tartalmazó „Ajánlati felhívás“, valamint az ajánlatok megtételére szolgáló ajánlati űrlapok és a tölgy váltó s külön talpfa méretjegyzéke, a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségeinél és a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési (A/III. szakosztályánál (Budapest, VI., Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 43. ajtó) díjtalanul kaphatók.

A szállításra vonatkozó általános és különleges feltételek a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtáránál (VI., Andrassy-ut 75. szám) kaphatók, a vételár és a postaköltség előzetes beküldése, illetve befizetése ellenében.

A szabályszerűen kiállított, ivenként egy koronás magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlatokat lepecsételve és a borítékban ezzel a felirással: „Ajánlat 301585/908. számhoz“ ellátva legkésőbbben *1908. évi december hó 10-ének déli 12 óráig* a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában kell átadni, vagy pedig posta útján oda beküldeni.

Bánatpénzüil az ajánlott talpfamennyiségek egy évi értékének 5%-át készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti főpénztáránál kell letenni.

Az ajánlati felhívástól bármely csekély mértékben eltérő és bánatpénz letétele nélkül tett, vagy később benyújtott ajánlatok, valamint a pótajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Budapesten, 1908. évi november hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnomás nem díjazatik.)

466-3-3

A Zombori Kereskedelmi és Iparbank tulajdonát képező briliáns ékszerek és zombori export-gőzmalmi 128 alap- és 29 elsőbbségi részvény **f. évi december hó 1-én d. u. 3 órákor** a Bácsmezei Agrár Takarékpénztár épületében levő udvari helyiségben **nyilvános árverés útján eladtnak.**

A Zombori Kereskedelmi és Iparbank felszámoló bizottsága.

478-2-2

39685 II. szám, 1908.

Versenyfárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a magyar királyi államvasutak Nagyvárad állomásán létesítendő vontatótelep felsikja feltöltési munkáinak előállítására céljából szükséges munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az ajánlati minta, az egységárjegyzék és a szerződés tervezete, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége pályafentartási és építési osztályánál (Boesckay-tér 4. sz., II. emelet 52. ajtószám), valamint a nagyváradai osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlat-tételhez szükséges nyomtatványok díjtalanul megszerezhetők.

Az ajánlatot, valamint a hozzá tartozó mellékleteket szabályszerű okmánybélyeggel kell ellátni, az ajánlatot és mellékleteit két tanu előttemezése mellett alá kell írni és az ajánlatot mellékleteivel pecséttel ellátott fonállal kell összefűzni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot és mellékleteit pecséttel lezár, sértetlen borítékban kell elhelyezni és legkésőbb 1908. évi december hó 5-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségeinek titkárságánál közvetlenül vagy posta útján beküldeni.

Az ajánlat borítékát következő felirással kell ellátni:

„Ajánlat a 39685/II. 1908. sz. versenyfárgyalási hirdetésben kiírt munkálatokra.

Ajánlattevő köteles bányapénz gyanánt az általa ajánlott végösszeg 5%-át készpénzben vagy biztosítékképpen értékpapirokban, hivatkozással a jelen hirdetés számára, legkésőbb az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1908. évi december hó 4-én délután 1 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségeinek gyűjtőpénztárába (Boesckay-tér 4. szám, földszint) letenni.

A bányapénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem esatolandó.

Az értékpapirokat a budapesti áru- és értéktőzsdén legutóbb jegyzett, de a név-értékét meg nem haladó árfolyam szerint számítjuk.

Csak szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és az összes munkákra tett ajánlatokat fogunk tárgyalás alá venni.

Bányapénz nélkül vagy elkésve benyújtott, valamint az olyan ajánlatokat, melyek

nem az előírt módon tesznek, vagy amelyből valamely melléklet hiányzik, nem vesszük figyelembe.

A beérkezett ajánlatokat 1908. évi december hó 5-én déli 12 órákor fogjuk felbontani, amikor az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlatok felett 1908. évi december hó 31-ig történik döntés és ajánlattevők ajánlataikkal ezen időpontig kötelezettségben maradnak.

Olyan ajánlattevők, kik a szóban forgó ipari munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily ipari képesítéssel bíró megbízottat megnevezni.

Az ajánlattevőknek, vagy megbízottjának ipari képesítésére és a cég bejegyzésére vonatkozó adatok az ajánlatokban felemlítendő és igazolandók.

Azon ajánlattevők, kik a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségevel ezideig üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, a melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Alulírott üzletvezetőség fentartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Kolozsvár, 1908. november hó.

472-1

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

42766. sz. 1908.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége az 1909. évben szükségelt s alább felsorolt anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

6200 m³ bánya vagy folyó kavics;
2100 „ rostált kavics.

A szegedi üzletvezetőség fentartja magának, hogy a fent közölt mennyiségeket a megrendelések idején a tényleges szükséglethez képest 10%-al felemelhesse vagy lejelbithesse.

Minőség vagy egyéb tekintetben szükséges felvilágosítások alulírott üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályában kaphatók, ugyszintén a részletes feltételek és ajánlati űrlapok ugyanott díjmentesen megszerezhetők vagy kívánatra posta útján megküldetnek.

Ezen pályázatra és a szállításokra irányadóak még a 122291/96. sz. anyagszállítási feltételek, melyek alulírott üzletvezetőségnek betekintendők, vagy a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtárnál 50 fill. lefizetése mellett megszerezhetők. Posta útján való megküldés esetén még 20 fillér postadíj is előzetesen beküldendő.

Az ajánlat ivenkint 1 koronás magyar királyi okmánybélyeggel látandó el, keltezendő és ajánlattevő teljes címe és lakása kitétele mellett aláírva, lepecsételve, ezen küleimmel: „Ajánlat a 42766/908. sz.-hoz“ legkésőbb 1908. december 10-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályához benyújtandó, vagy oda posta útján beküldendő.

Bányapénz gyanánt az ajánlott anyagok értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1908. december 9-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárában letendő.

Nyertes szállító a szállításra átengedett anyagok értékének 5%-át óvadék gyanánt tartozik letenni a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárában.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kifizetett határidőig érkeznek meg, ha előbből is volnának keltezve, vagy táviratilag tételnek, valamint pótajánlatok, végre olyanok, melyek lényeges részükben javítások vagy vakarások fordulnak elő s amelyekre az előírt bányapénz le nem tételt, figyelembe vételre igényt egyáltalán nem tarthatnak.

A szegedi üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között — tekintet nélkül az árakra — szabadon választhasson, hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmenység szállítását is átengedhesse olyformán, hogy ajánlattevők ily részmenység szállítását is elfogadni kötelesek, ha csak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték és végre a cél elérése érdekében bármely más irányú intézkedést teheszen.

Szeged, 1908. november hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

482-1

Hirdetések felvételnek

☞ a legolcsóbb árak mellett ☞

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN

Erzsébet-körút 13. sz. alatt.

311042. F. IV. sz.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága a soronkívüli szállítás iránt, az üzletszabályzat 55. §. (3.), illetve 55. §. (2.) pontjának alkalmazására és a rakodási idő leszállítására vonatkozólag 1908. évi augusztus hóban 210.663/908. sz. alatt közzétett hirdetményét a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának f. évi 97908/908. sz. rendeletével adott felhatalmazása alapján f. évi november hó 29-ik napjától kezdve hatályon kívül helyezte és ugyancsak 1908. évi november hó 29-étől kezdődő érvényességgel a szövegben némileg megváltoztatott következő hirdetményt bocsajtotta ki:

Magyar királyi államvasutak

311042/908. szám.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. évi 61864., illetve 97908. (III.) 3. sz. engedélye alapján f. évi november hó 29-étől kezdve visszavonásig:

1. az üzletszabályzat 56. §. (4.) pontja, illetőleg a vasuti árufuvarozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény 5 cikk (3) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján a Fiuméba, valamint általában az osztrák-magyar monarchia két államának szerződéses vámterületén kívülre rendelt gabona-szállítmányok és örlemények soron kívül fognak továbbítottatni;

2. a magyar bel- (Fiumét kivéve) és az osztrák, valamint a bosnyák-hercegovinai vasutakkal való forgalomban a kocsirakományu teherárakra (az élő állatokat, a friss húst, a friss gyümölcsöt, a friss főzeléket és a tojás küldeményeket kivéve) nézve a felvétel és szállítási határidő iránt az üzletszabályzat 55. §. (3.) pontja vétetik alkalmazásba;

3. az üzletszabályzat és díjszabásokban meghatározott be-, illetve kirakási idő az üzletszab. 69. §. (7.) pontja alapján 9 nappali órára szállítatik le.*

További mihez tartással tudatjuk egyben, hogy gabona, örlemények, élő állatok, friss hús, friss gyümölcs, friss főzelék és tojás küldemények kivételével az osztrák-magyar monarchia két államának szerződéses vámterületén kívülre rendelt egyéb oly kocsirakományu teherszállítmányok, melyeknek elfuvarozása azonnal nem eszközölhető, a nemzetközi egyezmény 5. cikk (2) pontja alapján a magyar korona területén érvényes üzletszabályzat 55. §. (2.) pontjában foglaltaknak megfelelőleg csakis a lehető elszállításig való ideiglenes megőrzésre fogadtatnak el. Budapest, 1908. évi november hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

483-1

* **Jegyzet:** A megállapított 9 nappali óra a közhírré tett raktári szolgálati órák kezdetétől, annak megszaktatás nélküli befejeztéig terjedő időtartam alapul vétele mellett számítatik.